

وضعیت حقوق بشر در افغانستان:

گزارش ماه های می و جون
سال ۲۰۲۳

حقوق زنان و دختران

• به تاریخ ۱۹ جون، مسئولین ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم در ولایت بامیان، یک زن را با چوب لت و کوب نموده و او را از پارک عمومی بیرون کشیدند.^[۳]

در ماه های می و جون، یوناما مواردی را ثبت کرد که مسئولین حاکم در [امور] موسسات غیر دولتی تحت اداره زنان یا موسسات غیردولتی که زنان را استخدام کرده است، مداخله کردند. مسئولین ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم اموال یک موسسه غیردولتی را به دلیل اینکه توسط یک زن اداره می شد، ضبط کردند. دو موسسه غیردولتی دیگر گزارش دادند که به دلیل حضور کارمندان زن در دفاتر شان، جواز فعالیت شان توسط ریاست اقتصاد مسئولین حاکم لغو شد.

مطیع الله ویسا، رئیس انجمن غیردولتی راه قلم که یک نهاد جامعه مدنی است و در راستای بازگشائی مکاتب دخترانه فعالیت می کند، به اتهام نامعلوم در بازداشت ریاست عمومی استخبارات در کابل قرار دارد (به تاریخ ۲۷ مارچ ۲۰۲۳ بازداشت شد).

محدودیت های شدید بالای زنان افغان که با ملل متحد کار می کنند

محدودیت شدید بالای کار زنان افغان که در ملل متحد کار می کنند، فعالیت های این سازمان را متاثر ساخته است. به استثنای تعداد محدود، از ۵ اپریل ۲۰۲۳ بدینسو، تمام کارمندان داخلی یوناما - اعم از زنان و مردان - از خانه کار می کنند.

مسئولین حاکم کماکان به محدود ساختن حقوق و آزادی های زنان و دختران می افزایند. به تاریخ ۳ می ۲۰۲۳، وزارت صحت عامه حکومت برحال اعلان کرد که تنها دانشجویان مرد می توانند که "امتحان اکمال تخصص" را سپری نمایند تا تحصیلات تخصصی بیشتر کسب نمایند. این ممنوعیت افزون بر ممنوعیتی است که مانع اشتراک زنان در امتحان رشته طب (۱۲ فبروری ۲۰۲۳) و در مجموع مانع حضور زنان در پوهنتون (۲۰ دسمبر ۲۰۲۲) می شود.

همچنان، یوناما مواردی را ثبت کرد که مسئولین حاکم تدابیری را به منظور تطبیق محدودیت های از قبل اعلان شده بر آزادی رفت و آمد زنان و حضور آنها در محلات کار، روی دست گرفتند. به گونهی مثال:

- به تاریخ ۱ می، دو زن که کارمند یک موسسه غیردولتی بین المللی بودند، توسط پولیس مسئولین حاکم در یک میدان هوائی^[۱] به دلیل اینکه بدون محرم سفر می کردند، بازداشت شدند.
- به تاریخ ۳ جون، مسئولین ریاست استخبارات مسئولین حاکم یک قابله را در حالیکه به سوی محل کارش^[۲] روان بود، متوقف نموده و برای پنج ساعت بازداشت کرد و از وی در مورد کار در موسسه غیردولتی بین المللی تحقیق نمود. گفته می شود که آنها موصوف را تهدید کردند که اگر به وظیفه خود ادامه دهد، کشته خواهد شد. او دو روز بعد استعفا داد.

[۱] از ذکر محل به دلایل محافظتی خودداری شد.

[۲] از ذکر محل به دلایل محافظتی خودداری شد.

[۳] از ذکر محل به دلایل محافظتی خودداری شد.

محافظت افراد ملکی

به تاریخ ۲۷ می ۲۰۲۳، یوناما گزارشی را پیرامون تأثیرات مواد منفجره تعبیه شده بالای افراد ملکی در افغانستان (۱۵ اگست ۲۰۲۱ - ۳۰ می ۲۰۲۳) نشر کرد. به رغم کاهش قابل ملاحظه در تلفات ملکی ناشی از منازعات مسلحانه در افغانستان که از تسلط طالبان در کشور به تاریخ ۱۵ اگست ۲۰۲۱ بدینسو ثبت شد، یوناما میزان چشمگیر تلفات افراد ملکی برخاسته از حملات عمدی با استفاده از مواد منفجره تعبیه شده را ثبت کرد. در مدت تحت پوشش این گزارش، حملات مواد منفجره تعبیه شده باعث حداقل ۱۵ کشته و ۴۹ مجروح شد که اکثریت مطلق شان را افراد ملکی تشکیل می دهد. یافته های عمده عبارت اند از:

- بین ۱۵ اگست ۲۰۲۱ تا ۳۰ می ۲۰۲۳، یوناما مجموعاً ۳۷۷۴ تلفات غیرنظامی (۱۰۹۵ کشته، ۲۶۷۹ زخمی) را ثبت کرده است. سه چهارم این تلفات غیرنظامی (۲۸۱۴ تلفات غیرنظامی: ۷۰۱ کشته، ۲۱۱۳ زخمی) ناشی از حملات بی رویه بمب های دست ساز در مناطق پرجمعیت، از جمله عبادتگاه ها، مدارس و بازارها بوده است. اکثر تلفات غیرنظامیان (۱۷۰۱) در نتیجه بمب های دست ساز به دلیل چنین حملاتی بوده است که توسط داعش - شاخه خراسان انجام شده است.
- یوناما افزایش صدمات غیرنظامیان ناشی از حملات به محلات و اماکن مذهبی پس از تسلط طالبان را ثبت کرد که باعث تلفات ۱۲۱۸ غیرنظامی (۳۶۸ کشته، ۸۵۰ زخمی) بین ۱۵ اگست ۲۰۲۱ تا ۳۰ می ۲۰۲۳ شده است.

- حملات انتحاری حتی پس از تسلط طالبان در افغانستان همچنان یک نگرانی قابل توجه است و به نظر می رسد که مرگ و میر در نتیجه چنین حملات افزایش یافته است، و این در حالیست که حوادث کمتری منجر به تلفات بیشتر افراد ملکی شده است.
- آسیب مداوم به افراد ملکی در نتیجه حملات مواد تعبیه شده انفجاری در شرایط یک بحران مالی و اقتصادی در سراسر کشور رخ می دهد. قربانیان پس از حمله برای دسترسی به حمایت های ضروری صحتی، مالی و روانی اجتماعی تلاش می کنند.
- مسئولین حاکم موظفند به حقوق همه افراد در افغانستان برای انجام زندگی روزمره به شمول امنیت و بدون ترس از حمله، احترام بگذارند و همچنان متضمن آن باشد. همچنان بررسی حوادث گذشته و اقدامات حفاظتی برای جلوگیری از تکرار آنها از اهمیت حیاتی برخوردار است.
- در جریان دوره تحت پوشش این گزارش، حداقل ۱۵ نفر در نتیجه حملات مواد تعبیه شده انفجاری کشته و ۴۹ نفر زخمی شدند که اکثریت قریب افراد ملکی بودند. اکثر این تلفات در دو حمله در شهر فیض آباد ولایت بدخشان رخ داده است که داعش مسئولیت هر دو را بر عهده گرفته است:
- در ۶ جون، یک انفجار موتر بمب گذاری شده که مولوی نثار احمد احمدی، والی بدخشان را هدف قرار داد، والی و راننده وی را کشت و ۱۳ تن دیگر را زخمی کرد.
- در ۸ جون، یک حمله انتحاری در مراسم تشییع جنازه، سرپرست ولایت، و ۱۳ تن دیگر کشته و ۳۶ زخمی بر جای گذاشت.
- یوناما ۴۵ مورد تلفات ملکی (۱۹ کشته و ۲۶ مجروح) برخاسته از بقایای مواد انفجاری از دوران جنگ را نیز ثبت کرد.

اکثریت مطلق این قربانیان را اطفال تشکیل می داد (۱۶ کشته و ۲۳ مجروح) که معمولاً مواد منفجر ناشده را می گیرند تا به حیث آهن آلات کهنه به فروش برسانند.

- به تاریخ ۸ می، دو پسر و یک دختر - خواهر و برادر - در شهر کندهار توسط مواد منفجر ناشده کشته شدند. آنها در حالیکه یک خانه متروک را برای پیدا کردن آهن کهنه و فروش آن جستجو می کردند، مواد منفجر ناشده را برداشتند.
- به تاریخ ۱۱ می، پنج طفل در شهر کندز توسط مواد منفجر ناشده که آن را برای فروش به دوکان آهن آلات کهنه در ولسوالی امام صاحب می بردند، مجروح شدند.

مجازات بدنی و اعدام

به تاریخ ۸ می ۲۰۲۳، یوناما گزارش مختصر در مورد مجازات بدنی و اعدام ها در افغانستان پس از به قدرت رسیدن طالبان به تاریخ ۱۵ اگست ۲۰۲۱ را به نشر سپرد. موارد مجازات بدنی قضائی که به اساس فیصله محکمه و اکثراً در محلات عامه تطبیق شد، در ماه های می و جون ادامه یافت. به عنوان مثال:

- به تاریخ ۲۱ می، محکمه استیناف مسئولین حاکم در شهر چاریکار ولایت پروان، یک زن محکوم به زنا را شلاق زدند. موصوف ۳۹ بار مورد شلاق قرار گرفت و این مجازات از طریق ویب سایت ستره محکمه اعلان شد.
- به تاریخ ۲۴ می، شش مرد در استدیوم احمد شاهی شهر کندهار به جرم لواط و زنا هر یک ۳۹ بار شلاق خوردند. گفته می شود که حدود ۲۰۰۰ نفر شاهد اجرای مجازات بودند که یک روز قبل توسط محکمه ولایتی مسئولین حاکم اعلان شده بود.

حکومت برحال هشدار داده بودند که تماشاچیان اجازه تصویر برداری و فلمبرداری را ندارد و هر کس که این هشدار را نادیده بگیرد، با عواقب شدید مواجه خواهد شد. ستره محکمه مسئولین حاکم نیز در مورد شلاق زدن اعلامیه نشر کرد و ادعا نمود که افراد محکوم، به جرایم شان اعتراف کردند.

به تاریخ ۲۰ جون، ستره محکمه مسئولین حاکم تطبیق حد قصاص بالای یک مرد ۳۵ ساله را از طریق توپتر اعلان کرد. پس از به قدرت رسیدن طالبان، این دومین مورد اعدام است که به اساس فیصله محکمه اجراء شده است (مورد نخست در ولایت فراه به تاریخ ۷ دسمبر ۲۰۲۲ صورت گرفت). گفته می شود که فرد مذکور به جرم کشتن سه طفل و یک مرد در دو رویداد جداگانه محکوم شده بود. مجازات مذکور توسط محکمه شهری، محکمه استیناف و ستره محکمه تصدیق شد و متعاقباً رهبر طالبان تطبیق مجازات مرگ را تأیید کرد. گفته می شود که خانواده قربانی پیشنهاد پرداخت غرامت (دیت) از سوی مرتکب برای ابراء از خون قربانی را رد کرده بودند. حکم اعدام توسط فردی که ماسک به صورت داشت، با شلیک گلوله اجراء شد.

به تاریخ ۲۱ جون، ذبیح الله مجاهد، سخنگوی مسئولین حاکم در یک مصاحبه، از فرامین قبلی رهبر طالبان یادآوری کرد که در آن [فرامین] هدایت داده شده که تنها محاکم می توانند مجازات به شمول مجازات بدنی مانند لت و کوب با چوب را تطبیق نمایند.

قتل های فراقانونی

یوناما کماکان موارد قتل های فراقانونی کارمندان و منسوبین نظامی حکومت قبلی را در سراسر افغانستان ثبت می کند. به طور مثال، به تاریخ ۱۷ می در ولایت تخار، یکتن از عساکر اردوی ملی قبلی افغانستان توسط دو مرد موتر سایکل سوار - که گفته می شود عضو نیروی امنیتی حکومت برحال بودند - به ضرب گلوله هنگامی کشته شد که به سوی خانه روان بود. به تاریخ ۲۴ می در ولایت سمنگان، نیروهای امنیتی مسئولین حاکم عملیات تلاشی را بالای خانه یکی از مسئولین نیروهای اسبق ملی امنیتی و دفاعی به راه انداختند که در جریان آن مسئول مذکور به ضرب گلوله به قتل رسید. دستگیری و توقیف های خودسر مسئولین و منسوبین نظامی حکومت گذشته - اکثراً به اتهام ارتباط با جبهه مقاومت ملی - به ویژه در ولایت های کابل و پنجشیر نیز جریان دارد.

قتل های افراد متهم به ارتباط با شاخه خراسان داعش نیز در ماه های می و جون در ولایت های ننگرهار و کنر به ثبت رسید. به تاریخ ۱ جون در شهر جلال آباد، دو جسد در یک محل آزاد پیدا شد. مسئولین حاکم اظهار داشتند که این اجساد مربوط اعضای شاخه خراسان داعش می باشد که در جریان عملیات نظامی کشته شدند. به تاریخ ۲۰ جون در ولایت کنر، ریاست استخبارات حکومت برحال یک تن را به اتهام ارتباط با شاخه خراسان داعش بازداشت کردند؛ جسد موصوف سه روز بعد پیدا شد.

آزادی مطبوعات

به تاریخ ۳ می، ریاست های اطلاعات و فرهنگ مسئولین حاکم حداقل در ۱۱ ولایت مراسمی را به منظور تجلیل از روز جهانی آزادی مطبوعات برگزار کرده، روی تعهد مسئولین حاکم مبنی بر رعایت حقوق رسانه ها و دسترسی به معلومات تاکید نمودند.

بعداً در ماه می، تعدادی از ریاست های اطلاعات و فرهنگ مسئولین حاکم تدابیری را پیرامون ایجاد کمیته ها به هدف نظارت از فعالیت های رسانه ها در ولایات مربوطه شان روی دست گرفتند. این کمیته ها توسط ریاست اطلاعات و فرهنگ اداره شده و ریاست های استخبارات و امر بالمعروف و نهی عن المنکر عضویت آن ها را دارد. هیچ اعلامیه ای وجود ندارد تا ماموریت دقیق این کمیته ها را توضیح دهد. باوجود آن، یوناما حداقل یک مورد را ثبت کرده است که یک کمیته تفتیش اعلان نشده را در یک استیشن رادیویی در ماه می انجام داد. هرچند کمیته مذکور هیچ مورد قابل نگرانی در مورد فعالیت های این استیشن به دست نیاورد، ماهیت تفتیش اعلان ناشده باعث شد تا خبرنگاران به این باور باشند که این کمیته ها ممکن آزادی رسانه ها را بیشتر تحت تاثیر قرار دهند. همچنان در ماه می، یک هیئت از ریاست ۵۳ استخبارات مسئولین حاکم از مرکز که ماموریت آن نظارت از فعالیت های رسانه ها است، به تعدادی از ولایات در حوزه های شمال و شمالشرق سفر کرد تا با نهاد های رسانه ای ملاقات کرده و یکبار دیگر روی محدودیت های که بالای شان وضع شده است، تاکید نماید.^[۴]

مسئولین حاکم به دستگیری و توقیف خودسرانه خبرنگاران ادامه می دهد. به تاریخ ۸ می در ولایت خوست، ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم در هماهنگی با ریاست اطلاع و فرهنگ مسئولین حاکم چهار خبرنگار را بازداشت کرده و به آنها هشدار داد که گزارش های خبری برضد مسئولین حاکم و موسیقی نشر نکنند. آنها سه روز بعد آزاد شدند. برعلاوه، مرتضی بهبودی، یک خبرنگار فرانسوی افغانستان تبار به تاریخ ۷ جنوری بازداشت شد و در توقیف ریاست استخبارات مسئولین حاکم در کابل باقی ماند. اتهامات علیه وی مشخص نمی باشد.

[۴] این محدودیت ها شامل موارد آبی می شود: منع نشر موسیقی، جدا سازی گردانندگان مرد و زن؛ منع تلفون کردن از سوی زنان در برنامه های رادیویی به استثنای برنامه های مربوط به موضوعات طبی یا مذهبی زنان که زنان اجازه دارند زنگ زده و سوالات شان را مطرح نمایند؛ منع نشر برنامه ها و نظریاتی که خلاف منافع ملی پنداشته می شود یا نقد حکومت برحال؛ اشتراک کنندگان یوتیوب باید جواز داشته باشند؛ به منظور اشاره به طالبان باید از واژه "امارت اسلامی" استفاده شود.

فعالیت های وزارت امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم

وزارت امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم به تطبیق اوامر موجود و صدور اوامر جدید که اکثر آن در مغایرت با حقوق بنیادی و حیات روزمره زنان و دختران قرار دارد، ادامه می دهد.

- به تاریخ ۱۶ می در شهر کندهار، پس از آنچه که هدایت شفاهی از سوی ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر ولایت کندهار مبنی بر ممنوعیت رفتن خانم ها به مقبره ها، حظیره ها و زیارتگاه ها گفته می شود، پولیس مسئولین حاکم گروهی از زنان و دختران را از رفتن به یک حظیره منع کردند.

- به تاریخ ۱۸ جون در ولایت هرات، ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم فرمان ۱۳ فقره‌یی را به آرایشگاه های آن ولایت صادر کردند. گفته می شود که این احکام زنان را ملزم می سازد تا قبل از آرایش وضو بگیرند، حجاب را جداً مراعات کنند، و اوقات نماز را رعایت نمایند. این فرمان همچنان مانع ورود مردان به آرایشگاه ها شده و عکس گرفتن و فلمبرداری را منع قرار داده است.^[۵]

- در 2 جولای، نامه ای به امضای وزارت امر بالمعروف و نهی عن المنکر مقامات حاکم که در رسانه های اجتماعی دست به دست می گردید حاکی از امر این وزرات برای بسته شدن سالون های آرایشی تا ۲۵ جولای بود.

در ۵ جولای، وزارت امر بالمعروف و نهی عن المنکر از طریق توییت اعلام کرد که بر اساس فرمانی که توسط رهبری مسئولین حاکم صادر شده است، تمام آرایشگری های زنانه تعطیل و مجوز آنها از تاریخ ۲۵ جولای بی اعتبار می شود. در این بیانیه آمده است که فعالیت این مراکز خلاف شرع و هزینه ای غیر ضروری است.

یوناما کماکان مواردی را ثبت می کند که کارمندان امر بالمعروف و نهی عن المنکر افرادی را که به زعم شان از این اوامر پیروی نمی نمایند، به ویژه [اوامر] در خصوص حجاب (برای زنان) و اندازه ریش (برای مردان)، به گونه‌ی خودسرانه بازداشت و با آنها بدرفتاری می کنند.

- به تاریخ ۱۲ می، ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم یک سلمان را به اتهام اصلاح مو به سبک غربی و تراش و ماشین کردن ریش مردان بازداشت کرد. فرد مذکور برای چهار روز در توقیف به سر برد.

- به تاریخ ۱۶ می در یک پوسته تلاشی در ولایت دایکندی، گفته می شود که مسئولین ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر و پولیس مسئولین حاکم تعدادی از مردان، زنان و دختران را در جریان بررسی برای رعایت ریش و حجاب لت و کوب، دستگیر و بازداشت کرد.^[۶]

[۵] احکام این فرامین عبارتند از: (۱) آرایشگران مکلف اند نماز های شان را در اوقات معین در داخل آرایشگاه های شان ادا نمایند. (۲) رعایت جدی حجاب. (۳) استفاده از موادی که مانع جذب آب و مانع جریان آب در جلد بدن می شود، ممنوع می باشد. (۴) آرایشگاه ها نباید پول گزاف از مشتریان اخذ نمایند. (۵) آرایشگاه ها تا حد امکان از موادی استفاده نمایند که به طهارت آسیب نمی رساند. (۶) خانم ها قبل از آرایش باید طهارت بگیرند. (۷) از آرایشی که باعث شکستن طهارت یا باطل شدن نماز می شود، خودداری شود. (۸) آرایشگران باید وظیفه خود را مطابق شریعت انجام دهند. (۹) کمره در داخل آرایشگاه ها ممنوع می باشد. (۱۰) عکس برداری و فلمبرداری در داخل آرایشگاه ها جواز ندارد. (۱۱) ورود مردان به داخل آرایشگاه ها ممنوع می باشد. (۱۲) هر آرایشگاه باید محل مناسب برای طهارت گرفتن زنان داشته باشد. (۱۳) آرایشگران اجازه ندارند برای آرایش به خانه های مردم بروند.

[۶] از ذکر محل به دلایل محافظتی خودداری شد.

در بعضی موارد، گفته می شود که وزارت امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم تلاش کرد تا کارمندان خود را تادیب نماید تا از تکرار چنین رویدادها جلوگیری کرده باشد. به طور مثال، وزارت امر بالمعروف و نهی عن المنکر مسئولین حاکم در صفحه توپتر [1] خود اعلان کرد که یک محتسب پس از آن از وظیفه برکنار و به محکمه معرفی گردید که ویدیوی سیلی زدن او به روی یک راننده بس در رسانه های اجتماعی دست به دست شد.

سیستم عدلی و جزائی

یوناما با ریاست تنظیم امور محابس مسئولین حاکم به تماس شد تا برای تحقیق فوری ادعا های سوء استفاده جنسی در محابس فاریاب، جوزجان و سمنگان دادخواهی نماید. متعاقباً، مسئولین ولایتی مسئولین حاکم همراه با نمایندگان ریاست تنظیم امور محابس از محابس فوق غرض انجام تحقیق دیدن کرده و گفته می شود که [این هیئت] فیصله نمود که چنین ادعاها بی اساس بود.

به تاریخ ۲۲ می، وزارت عدلیه مسئولین حاکم مجموعه ای از ۶۵ فرمان، حکم و هدایت رهبر طالبان از جون ۲۰۱۶ الی جنوری ۲۰۲۳ را نشر کرد، بعضی از آنها تدریجاً از آگست ۲۰۲۱ بدینسو از سوی رسانه های اجتماعی اعلان شد. این اسناد موضوعات مختلف اداری، حکومتداری و قضائی را شامل شده و در بر گیرنده ۲۰ هدایتی می باشد که قبل از آگست ۲۰۲۱ که مسئولین حاکم به قدرت رسید، می باشد.

لی اواخر ماه جون، تعداد مجموعی افراد تحت توقیف تقریباً به ۱۵۰۰۰ تن در سراسر کشور می رسید که [این رقم] افزایش نسبت به حد اوسط ۱۰۰۰۰ محبوس را نشان می دهد که اداره تنظم امور محابس مسئولین حاکم از اواسط ۲۰۲۲ بدینسو هدف تعیین کرده بود. افراد تحت توقیف شامل زنان و دخترانی می شود که مدت حبس خود را تکمیل کرده یا از قبل مشخص شده که باید رها شوند ولی بدون محرم/سرپرست مرد هستند تا به آنها سپرده شوند. این امر چالش های جدی را برای اداره تنظیم امور محابس مسئولین حاکم که فاقد منابع کافی برای حصول اطمینان از رعایت حداقل معیارها برای رفتار با محبوسین به شمول تهیه غذا و مراقبت صحی کافی می باشد، ایجاد می کند. به منظور رسیدگی به این مسئله، کمیته های مختلط متشکل از مسئولین اداره مختلف حکومت برحال (به شمول محاکم، ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر، و اداره تنظیم امور محابس) در طول ماه جون از محابس دیدن کرده و قضایا را بررسی کردند تا مبنای قانونی برای ادامه ی توقیف را ارزیابی نموده و افراد را برای رهائی به مناسبت عیدالاضحی شناسائی نمایند. به تاریخ ۲۸ جون، روز نخست عید، ستره محکمه برحال آزادی ۲۱۷۸ زندانی از محابس سراسر کشور را اعلان کرد. در این اعلامیه همچنان آمده است که ۴۸۹ زندانی دیگر شاهد کاهش در مدت حبس شان بودند.